

KURBAN VE RAMAZAN BAYRAMLARI

es-Selamu aleyküm ve rahmetullahi ve berakatuhû...

Mekke-i Mükەرreme'den sizlere selamlar

Ramazan'ı yaşadık, Allahu Teâlâ hazretleri tekrar tekrar, nice nice mübarek Ramazanlara erişmeyi nasip eylesin. Oruçlar tutuldu, Allah oruçlarımızı kabul eylesin. Teravih namazları kılındı, Kur'ân-ı Kerîm'ler okundu, hafızlar okudu, cemaat dinledi, hatimler indirildi, iftar yemekleri verildi... Nurlu, yaldızlı, pırıltılı, şaşaalı, kandillerle, tekbirlerle, tehlillerle çok güzel bir mânevî, mukaddes ay yaşandı.

Bu ayın sonunda Allahu Teâlâ hazretleri mü'minlere bir bayram ihsan eylemiş, Ramazan bayramı diyoruz. Müslümanların iki büyük bayramı var: Birisi Ramazan bayramı, birisi Kurban bayramı.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri Medîne-i Münevvere'ye geldiği zaman Medine'nin ahalisi İranlıların, İranlı idarecilerin tesiri ile, o zaman Yemen İranlıların eline geçmişti, nevruz ve mihrigan-mihrican dediğimiz ilkbahar ve sonbahar bayramları

kutlardı. Bu kutlamalara rastladı Peygamber Efendimiz, nevruz kutlamalarına ve o zaman ne yaptıklarını sordu.

“Yâ Resûlullah! İşte biz böyle bugün geldiği zaman atlara bineriz, kılıçlarla oyunlar, çeşitli şenlikler yaparız, bu bizim nevruz bayramıdır.” dediler.

a. Oruç Tutan Bir İnsanın İki Sevinci Vardır

“Allahu Teâlâ hazretleri size bu bayramlar yerine iki mübarek bayram ihsan eyledi. Birisi Ramazan bayramı, birisi Kurban bayramı.” buyurdu.

Demek ki tebdil ediyor. Peygamber Efendimiz eski âdetlerden bazısını daha güzel âdetlere tebdil etmiştir. Demek ki bayramları da tebdil eyledi. Ramazan ve Kurban bayramı. Arapça'da bayrama *iyd* derler. *İyd*, *ayn* ile *ayn-ye-dal*; *iyd*. Ramazan bayramına *iydü'l-fıtr*, fıtır bayramı derler, Kurban bayramına da *iydü'l-adhâ* derler. *Fıtır*, “iftar etmek” kelimesi ile aynı kökten geliyor. Artık müslümanlar Ramazan'daki gibi savm, siyâm, oruç tutma yapmıyorlar, günlük yemeklerini yiyorlar. Yemeğe de biliyorsunuz iftar deniliyordu.

lydü'l-fıtr, artık yemeği yenmesinin normal olarak başladığı, orucun bırakıldığı zamanın bayramı demek oluyor.

Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîfi var. "Oruç tutan bir insanın iki sevinci vardır. Birisi akşamleyin önüne sofranın konulduğu, oruç bittiği zaman bir sevinir." İşte yemeklere böyle iştaha ile besmele çekerek, dualar ederek başlar. Tatlı tatlı atıştırır, Allah'a hamd ü senâlar eder. "Bir de âhirette Allah'ın ikramına mazhar olduğu zaman bayram edecek." diye oruçtan dolayı iki sevinç olduğunu beyan ederken iftar etmenin bir sevinç vesilesi olduğun ifade buyurmuş *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz.

Hakikaten insan Ramazan ayını seviyor, orucu seviyor ama oruçta tabii bir sabır var, fedakârlık var. Sabır da biraz acı bir ilaç; insanın benzi sararıyor, gözleri süzülüyor, dermanı kesiliyor. Oruç tutuyor; akşama doğru böyle bir mecalsizlik, halsizlik durumu oluyor, gözlerden belli, yüzden belli oluyor ama bunu severek yapıyor, Allah rızası için sevap diye. Bu şeyi mü'min kendisi isteyerek yapıyor. Tabii akşam iftar ederken sevindiği

gibi Ramazan bittiği zaman da, bir tarafta artık tamam, Allah'ın emretmiş olduğu 30 günlük oruç tutmak tamamlandı, bu vazifeyi yaptım diye bir sevinç oluyor. Yemekler, şeyler artık yasaksız, serbest olmasından dolayı akşamki iftar gibi Ramazan'dan sonra da o halden dolayı bir sevinç duyuyor. Onun için bu ayın, bu bayramın adına *iydü'l-fıtr* denmiş; iftar edilen ayın başlangıcı olduğu için, artık oruç tutulmadığı zaman olduğundan.

Adhâ da; *udhiye* kurbanlık demek, *iydü'l-adhâ*, yani kurbanlıkların kesilip Allah için hayırların yapıldığı zaman oluyor. O tabii iki ay on gün sonra gelecek, hacıların hacetmek üzere gittikleri, Arafat'a çıktıkları, Müzdelife'ye, Mina'ya geldikleri zaman oluyor *iydü'l-adhâ*.

İki tane bayram müslümanlar için. Şimdi biz *iydü'l-fıtr*'dayız. Elhamdülillah, Allahu Teâlâ hazretlerine hamd ü senâlar olsun, bizi böyle bir mübarek, kendisinin ihsan ettiği, Resûlullah Efendimiz'in bize beyan ettiği bir bayrama kavuşturuyor.

Allahu Teâlâ hazretleri ibadetlerinizi kabul eylesin, önemli olan bu. Namazlar, oruç-

lar, zekâtlar, sadakalar, hayrât u hasenât, zikirler, Kur'an'lar makbul olsun. Allahu Teâlâ hazretleri böyle mübarek günlere, bayramlara, Ramazanlara, ibadetlere, taatlara tekrar tekrar eriřtirsın. Sevdiklerinizle beraber bahtiyar eylesin cümlenizi...

şimdi neden *iyd* denmiş diye bir soru var. Yani bayrama niçin Arapça'da *iyd* denmiş?

Iyd kelimesi, yani avdet kelimesinden, yani dönüp gelmek kelimesinden çıktığına göre, niye bu o kökten isimlendirilmiş *iyd* kelimesi diye. İzah ediliyor ki;

لأنه يعيد الله إلى عباده الفرح والسرور في يوم

عيدهم

Li-ennehû yu'îdullâhu ilâ ibâdihi'l-feraha ve's-surure fî-yevmi iydîhim. “Çünkü Allah bayram günlerinde kullarına sevinci, ferahı tekrar tekrar iade ediyor, avdet ettiriyor.” Yani bu sene bitiyor, bir dahaki sene yine geliyor, ondan sonraki sene bir daha geliyor. Ferahı ve sürûru, sevinci, neşeyi tekrar tekrar getirdiği, iade ettiği, avdet ettirdiği için, yine yine getirdiği için bugünlere *iyd*

denmiştir diye bir izah var. Ondan sonra biraz daha güzel bir başka izah var, o da güzel tabii.

Arapça'da insanın bir başkasına yaptığı bağışlara iyiliklere *avâid* derler.

لأنه سمى عيداً لأنه فيه عوائد الإحسان من الله
وفوائد الامتنان منه للعبد

Li-ennehû sümmiye iyden li-ennehû fîhi avâhidü'l-ihsâni minellâhi ve fevâidü'l-ımtinâni minhü li'l-'abdi. “Yani bugün de Allahu Teâlâ hazretlerinin ihsanı, keremi, bağışları *avâidi* ve lütfunun çeşitli nimetleri kula geldiğinden ondan *iyd* denmiş.” Yani *avâid* kelimesinden, ihsan kelimesinden geldiğini düşünmüş bazı insanlar. Allah ikram ediyor bugünde de, ihsanlarına gark oluyor kullar da, onun için *iyd* denmiş diye izah edenler var.

Daha başka izahlar da var tabii. Allahu Teâlâ hazretleri mü'minlere;

سمى عيداً لأنه يقال للمؤمنين فيه عودوا إلى

منازلكم مغفورا

Sümmiye iyden li-ennehû yukâlu li'l-müminîne fîhi ûd'u ilâ menâzileküm mağfûran buyurur. “Yani *iyd* denmiştir, avdet etmek, tekrar tekrar gelmek kelimesinden çünkü Allahu Teâlâ hazretleri mü'min kullarına buyuruyor ki; ‘Evlerinize afv u mağfiret olunmuş, Allah’ın mükâfatını almış, mağfirete ermiş kullar olarak avdet edin, varın evlerinize, dönün gidin.’ dediğinden dolayı, bu isim verilmiştir.” deniliyor.

Tabii hepsi hoş, hepsi güzel hoş tevcihler, yönlendirmeler, hepsi güzel izahlar. Allahu Teâlâ hazretleri kesin tabii bugünde birçok lütuflara mazhar ediyor kullarını, sonuç günü bu.

Enes *radıyallahu anh*'den, Enes b. Mâlik *radıyallahu anh*'ten rivayet edilmiş ki, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz şöyle buyurmuşlar;

ليلة الفطر يوفى الله تعالى اجر من صام شهر

رمضان

Leyletü'l-fıtrı yuveffillahu teâlâ ecra men sâme şehra ramadân. “Fıtır gecesinde, yani artık yarın bayram olan, artık oruç tutulmayacak olan, yemek yenilecek, iftar edilecek olan.”

İftarı biz tabii sadece akşam mânasına alıyoruz. Bu iftar burada, Arapça'da yemek yemek, yani oruç tutmamak mukabili. Oruç tutmak mukabili oruç tutmamak mânasına kullanılıyor.

“Gecesi olduğu zaman, bayram gecesi, fıtır gecesi *iydü'l-fıtr*'ın gecesi olduğu zaman Allahu Teâlâ hazretleri Ramazan ayını oruçlu tutan kullarının ikramlarını öder.”

Yuveffillahu teâlâ ecra men sâme şehra ramadân. “Ramazan'daki ibadetlerin, taatlerin kullara ikramı, ihsanı, mükâfatı verilir o gecede.”

فيأمر الله تعالى غداة الفطر لملائكته فيهبثون
إلى الأرض فيقومون على أفواه السكك و جامع
الطرق فينادون بصوت يسمعه جميع الخلائق إلا
الإنس و الجن يقولون: يا أمة محمد اخرجوا إلى
ربكم عز و جل يقبل القليل و يعطى الجزيل و
يغفر الذنب العظيم

*Fe-ye'murullâhu teâlâ ğadâte'l-fıtri li-
melâiketihî.* “Allahu Teâlâ hazretleri bu bay-
ramın sabahının erken saatleri olduğu zaman
meleklerine emir buyurur.” *Fe-yehbitûne
ile'l-ardı.* “Melekler yeryüzüne inerler.” *Fe-
yekumûne alâ efvahi's-sukeki ve câmii't-
turuk.* “Sokakların ağızlarında, yolların kav-
şaklarında melekler dururlar.” *Fe-yunâdûne
bi-savtin yesma'uhû cemî'u'l-halâiki ille'l-
inse ve'l-cin.* “Seslenirler ama bu sesleri bü-
tün mahlukât duyar da insanlar ve cinler du-
yamaz.”

Öteki mahlukât duyar, insanlar ve cinler
o meleklerin sesini duymaz, yaradılışları ona
müsait değil. “O melekler ‘yâ Ümmete Mu-

hammed' derler.” *Uhricû ilâ rabbikum azze ve celle*. “Rabbinizin huzuruna çıkın ey Ümmet-i Muhammed!” *Yakbelu'l-kalîle ve yu'ti'l-cezîl*. “Az ameli Allah kabul etti, kabul ediyor, bak müjdeler olsun size ve çok mükâfat veriyor.” *Cezîl* çok demek, *kalîl* az demek. *Yakbelu'l-kalîl*. “Kulun az ibadetini kabul ediyor.” *Ve yu'ti'l-cezîl*. “Çok [mükâfat] veriyor.”

b. Azı Kabul Ettiğin Zaman Çok Veriyor Mevlâ

Diyecek ki şimdi [insan], “Efendim oruç tuttuk, az mı? Teravih namazı kıldık, az mı?”

E tabii az. Yani netice itibariyle Allah'ın verdiği mükâfatlara göre çok değil. Bir insanı en basit, en aşağı ücretle bir işçiyi tutuyorsun, zavallı adamcağız güneşin altında sabah-tan akşama kadar balyoz sallıyor, kazma sallıyor, kürek sallıyor, uğraşüyor, didiniyor, alnından terler fışkırıyor, yoruluyor, beli ağrıyor, akşamleyin bir yevmiye veriyorsun ama Allahu Teâlâ hazretleri bu kulların Ramazan'daki ibadetlerine nice nice nice büyük mükâfatlar veriyor. İşte azı kabul ettiğin zaman çok veriyor Mevlâ. *Yakbelu'l-kalîl ve*

yu'ti'l-cezîl ve yağfiru'z-zenbe'l-azîm. “Nice nice ulu, büyük günahları afv u mağfiret ediyor.”

فإذا برزوا إلى مصلاهم و صلوا و دعوا لم يدع لهم
الرب تبارك و تعالى حاجة الا قضاها ولا سؤالا
فينصرفون مغفورا الا اجابه و لا ذنبا الا غفره

لهم

Fe-iza berazû ilâ musallâhum ve sallû ve de'av lem yeda' lehümü'r-rabbu tebâreke ve teâlâ hâceten illâ kadâhâ. “Onlar bayram namazı kıldıkları yerlere vardıkları, namazı kılıp da dualar ettikleri zaman Allahu Teâlâ ve Tebâreke hazretleri artık onların hâcetleri, ne ise dilekleri, hepsini kaza eder, kaza etmedik bir hâcet bırakmaz, hepsini ihsan eder.” *Ve lâ suâlen illâ ecâbehû.* “İstedikleri her şeye icabet buyurup istediklerini verir.” *Ve lâ zenben illâ ğaferahû.* “Hiçbir günah bırakmaz, hepsini afv u mağfiret eder.” *Fe-yensarifûne mağfiren lehüm.* “Ve böylece bayram namazından sonra afv u mağfiret olunmuş olarak evlerine dönerler.” Ne güzel, bu müjdeler ne kadar güzel!..

Tabii Kur'ân-ı Kerîm'de bu hususta bazı işaretler var, onları da müsaade ederseniz anlatmak istiyorum.

Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki;

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّىٰ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّىٰ

*Kad eflaha men tezekkâ ve zekera's-me rabbihî fe-salla.*¹

Kad eflaha men tezekkâ. “Tezekkî edenler muhakkak ki felah buldular.”

Tabii *felah* ne demek? *Tezekkî* ne demek?

Felah iki türlüdür: Felah bulmak, yani selamete ermek, kurtulmak demek.

Nasıl olur bu?

İki türlü olur. Birisi, en önemlisi;

احدهما الفوز بالجنة والنجاة من النيران

Ehadühümâ el-fevzü bi'l-cenneti ve'n-necâtü mine'n-nîrân. “Cehennem ateşlerine düşmekten kurtulup, Allah'ın azabından kur-

¹ 87/A'lâ, 14-15.

tulup cennete girmek, cennete nâil olmaktır bir felah.” Bu âhirette olacak, *fi'l-ukba*.

ومن الآفات والبليات في الدنيا

Ve mine'l-âfâti ve'l-beliyyâti fi'd-dünya.

“Dünyada da belalardan, âfetlerden felah bulmaktır.” Felah, dünyevî de olur. Asıl olanı, önemli olanı uhrevîdir. Uhrevî de olur. Dünyada âfetlerden, belalardan felah bulmak, âhirette cehennemden kurtulup cennete girmektir felah.

Müslümanlar yani felah buldular. *Kad efleha*. “Felah buldu.” *Men tezekkâ*. “Tezekkî edenler.”

Tezekkâ ne demek? *Tezekkî* etmek ne demek?

Bu [kelime] zekât kelimesine geliyor, keskin ze ile, o da temizlenmek demek. Maldan ayrılıp da fukaraya verilen paraya da zekât denmiş çünkü maldan o para ayrılıp fukaraya verilince fakirin hakkı yerine verilmiş oluyor, zenginin kesesinde gasp edilmiş olarak kalmamış oluyor; mal temiz olmuş oluyor. Zekâtı vermese zenginin malı pis olacak. İçinde başkasının hakkı gasp edilmiş ola-

rak durduğu için mal pis olacak. Malın temizlenmesi ve onun verilmesi ile olduğundan bu verilen sadakaya, yani farz olan sadakaya, maldan ve mülkten verilen sadakaya zekât denmesi malı temizlediği için, tertemiz, mânevî bakımdan haksız, hukuksuz, gasıpsız, güzel bir temiz, helal mal olduğundan dolayıdır. İşte *tezekkâ* yapan, *tezekkî* eden, yani böyle temizlenen demek.

Ama bu *tezekki*'den maksat nedir?

İbn Abbas *radiyallahu anhümâ* buyurmuş ki;

من تطهر من الشرك بالايمن

Men tetahhare mine's-şirki bi'l-îmân.

Yani “İmana sahip olmak sûretiyle şirkten kendisini temizlemiş olan felah buldu.” demektir. Buradaki *tezekkî*den, temizlenmekten maksat imanlı olmak, küfürde kalmamak, şirkte kalmamak demiş.

Hasen-i Basrî *rahimehullah* da,

من كان صالحا وعمله زاكياً نامياً

Men kâne sâlihan ve amelihu zâkiyen nâmiyah. “Tezekkâdan maksat; kendisi salih olup işlediği ibadet, taat ve harekât u sekenâtı da temiz ve güzel olan demek.” demiş.

Ebû'l Ahvas;

زكاة الأموال كلها

Zekâte'l-emvâli küllihâ. Yani “Malların verilen zekâtını kastediyor.” diye düşünmüş.

Katâde ve Atâ *rahimehumallah* da;

أراد به زكاة الفطر لا غير

Erâde bihî zekâte'l-fıtri lâ ğayr. “Başkası değil, sadece bayram günü verilen fıtır sadakası kastedilmiştir.” diyorlar.

O zaman âyet bu bayramla ilgili olmuş oluyor. Sadaka-i fıtır, bu âyet-i kerîmede işaret bulunmuş oluyor. Yani artık sadaka-i fıtırını da veren, böylece fakire de, oruç tuttu, Ramazan'ı ihyâ etti, fakire de hakkı olan sadaka-i fıtırını veren artık felah buldu mânasına gelir diye böyle şey yapmışlar, [izah etmişler]. Sonra;

Men tezekkâ ve zekera's-me rabbi-hî fe-sallâ. “Rabbinin ismini zikreden ve salât eyleyen de felah buldu.” diye ikinci cümle, bu birinciye bağlanan ikinci cümlede de *Ve zekera's-me rabbi-hî fe-sallâ* diye geçiyor. Burada da mana, yani;

معناه من وحد الله تعالى و صلى الصلوات الخمس

Ma'nâhu men vahhadallâhe teâlâ ve sal-le's-salavâti'l-hams demiş Abdullah b. Abbas *radiyallahu anhumâ*. Yani “Kim ‘Allah birdir, lâ ilâhe illallah’ demişse, çeşitli zikirlerle Allah’ı zikredip beş vakit namazı kılmışsa o felah bulmuştur.” demek diye düşünmüş.

Ebû Saîd el-Hudrî *radiyallahu anh* de *zekera's-me rabbi-hî*’den maksat bayram günü *Allahu ekber, Allahu ekber* deniliyor, tekbirdir.

وصلى يعنى خرج الى العيد

Ve sallâ ya'nî harace ile'l-'iydi. “Yani bayram namazı kılmaya gitmektir.” diye izah etmiş.

Demek ki âyetin kelimeleri mücmel olduğu için, mufassal izahları tefsirlerinde âlimler

çeşitli fikirler ileri sürmüşler. Ama yani bu âyetlerin bu fıtır bayramı ile ilgili olduğunu söyleyen âlimler olduğunu böylece öğrenmiş oluyoruz.

İbn Abbas *radıyallahu anhümâ* diyor ki;

لَيْلَةُ الْفِطْرِ سُمِّيَتْ لَيْلَةَ الْجَائِزَةِ

Leyletü'l-fıtri sümmiyet leyletü'l-câizeh. “Yani bağış gecesi diye adlandırılır.” deniliyor. Allahu Teâlâ hazretleri kullarına bu gecede bağışta bulunuyor.

Şimdi bu *zekâtü'l-fıtır* dediğimiz yani *sadaka-i fıtır* dediğimiz şey, biliyorsunuz [Ramazan] bayramında ahâli daha namazdan dağılmadan önce fukaraya verecek, o da bayramını rahatlıkla yapabilecek, çoluk çocuğu ile rahat edecek. Onun için ondan önce vermek lazım, ondan sonraya verilirse kıymeti kaçar.

O bakımdan Ramazan'ın bu sonlarında siz, sadaka-i fıtırlarınızı da vermenizi hatırlatmak istiyorum. Çünkü sadaka-i fıtır oruçlunun orucunun tamam olması için gereklidir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efen-

dimiz bu sadaka-i fıtır vermeyi ümmetine emretmiş.

طهارة لصائم من الرفث

Tahâreten li-sâim. “Oruçlunun temizlenmesi için.” *Mine’r-refesi.* “Yani yalan yanlış sözlerinden, ufak tefek hatalarından temizlenmesi için bunu emretmiş.” Sanki zorlamış olmuş oluyor. Böyle oruç tutarken yapmaması gereken bazı noksanlıklar, bazı hatalar, bazı kusurlar varsa, şüpheli yemekler varsa, bazı gözüne sahip olamama durumları varsa;

جعلت الفطرة مكفرة لها

Cu’iletü’l-fıtratü mükeffiraten lehâ. “İşte bu gibi şeylere sadaka-i fıtır affettirici keffâret olarak tavsiye edilmiş.” ve

وتمتمة للصيام

Ve mütemmimeten li’s-siyâm. “Orucu da tamamlayıcı bir şey kılınmış.”

Yani bir insan sadaka-i fıtır vermezse oruçlar havada durur, kabul olmaz. Sadaka-ı fıtırı da vermesi lazım diye rivayetler olduğu

için bizim de Ramazan'ın bayram namazını kılarken, dışarıya çıkmadan ondan önce yapmamız gereken şey sadaka-i fitırını vermek idi. O hayrı da inşaallah yapmışsınızdır, böylece her şeyiyle eksiksiz olarak Ramazan'da Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in tavsiye etmiş olduğu işler yapılmış olacaktır.

c. Ramazan'ın İlk Gününde Oruç Tutulmaz

Bir de, Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden sizlere hatırlatmak istediğim bir husus daha var.

Ramazan bayramında oruç tutulmaz, haram olan günlerdendir. Ramazan'ın ilk gününde oruç tutulmaz, çünkü bayramdır, fitır bayramıdır. İftar etmek, yemek yememek bayramıdır, oruç tutulmaz. Ondan sonra artık Ramazan'ın birinci günü Şevval'dir, biliyorsunuz. Ramazandan sonra gelen ay, Şevval'in biridir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz *sitte-i şevval* denilen, yani Şevval'de tutulan altı gün oruç diye bir oruç tavsiye ediyor. Altı gün Şevval orucunu da tutması lazım müslümanların. Bu da bayramdan

sonra olacak. İsterse peş peşe, ard arda; bir, iki, üç, dört, beş, altı, bu altı gün orucunu tutar, isterse pazartesi perşembe günleri tutar, öyle tamamlar, aralıklı aralıklı. Nasıl tamamlarsa... Şevval ayı çıkmadan altı gün orucunu tutarsa, o da Peygamber Efendimiz'in diğer bir tavsiyesini yerine getirmiş olacak.

Biliyorsunuz, Allahu Teâlâ hazretleri bir iyiliği en aşağı on misli ile karşılıyor. Ramazan 30 gün, 29 gün, neyse.. Onu tutunca müslüman, on misli fazlası otuzun 300 eder, 300 gün ediyor. Altı gün şevval orucunu da tutarsa altı gün, on misli 60 eder, 360 kadar ediyor günler. Böylece sanki bütün sene oruç tutmuş gibi sevap kazanmış oluyor.

Ramazan'dan sonra orucu unutmayın. Oruç, Allah'ın çok sevdiği bir ibadettir.

Ramazan'dan sonra hangi oruçlar tutulabilir?

Bir bu Şevval'deki altı gün orucu.

Başka?

Her hafta pazartesi perşembe oruçları; Efendimiz kendisi çok tutardı. Üç; her Arabî

ayın başında, ortasında, sonunda, ya da ak günleri dediğimiz; 13'ü, 14'ü, 15'inde... Arabî ayların takvimine bakacaksınız; 13, 14 15'inde *eyyâm-ı biyz* oruçları tutulur. Bu da çok sevaptır, bunu da tavsiye ederiz.

Arabî ayları takip edin, onu mehtaptan da anlayabilirsiniz, mehtap görünmeye, ay büyük olmaya başladığı zaman takip edin. Arabî ayın 13'ü oldu mu, 14'ü oldu mu, 15'i oldu mu Efendimiz o günlerin gündüzlerinde oruç tutardı. Âdem atamız *aleyhisselam*'dan kaldığı rivayet edilen bir oruçtur. Âdem atamız o oruçları tutmuş, aklanmış, paklanmış, bembeyaz olmuş diye rivayet ediliyor.

Onun için Ramazan'da alıştığımız oruç ibadetini, tanıştığınız güzel oruç ibadetini Ramazan'dan sonra da böyle bu şekillerle Arabî ayların 13'ü, 14'ü, 15'inde, başında, ortasında, sonunda tutarak, her hafta pazar-tesi perşembe oruçlarını tutarak...

Bazı aylara mahsus özel oruçlar var, mesela Zilhicce'nin, yani hacıların hacca gittiği ayın ilk dokuz günü orucu var, Kurban bayramına kadar olan oruç. Hele arefe günü orucu, kurban bayramı arefesi orucu çok sevaplıdır.

Hacca gitmeyenler için, evlerinde, köylerinde, memleketlerinde olanlar için hem geçmiş senenin günahlarının silinmesine sebep oluyor, hem de gelecek seneye şamil oluyor. Demek ki gelecek sene de günah işlememesine vesile oluyor herhalde. Onun için o orucu da kaçırmamalı. Muharrem'in, dokuzunda, onunda, on birinde oruç tutmak vardır. Receb'te, Şaban'da Efendimiz çok oruç tutardı. Oruç ibadetini bırakmayın. Zaman zaman oruç tutarak nefsinizin Ramazan'da kazandığı güzel melekeleri, kabiliyetleri canlı bulundurmaya gayret edin.

Allahu Teâlâ hazretleri bayramlarınızı mübarek eylesin. Sizi dünyada âhirette mutlu eylesin. Sevdiklerinizle beraber iyi günler göstereyin, iyi olaylarla karşılaştırsın. Helal rızıklar, temiz kazançlar, bol kazançlar ihsan eylesin. Ülkelerimize şenlikler, esenlikler, mutluluklar, rahatlıklar, huzurlar, devletler, saadetler, selametler ihsan eylesin. Ümmet-i Muhammed'e umumen rahmeylesin. Hastalarımıza acilen şifalar dileriz bu mutlu günde; Rabbimizin rahmetinden, Şâfi ismi hürmetine hastalarımıza âcilen, dâimen, kâmilin şifalar ihsan eylesin. Dertlilerimizin dertlerine çare-

ler ihsan eylesin. Hapiste olanları hapisten kurtarsın. Borçlu olanların borçlarını ödeme-lerini nasip eylesin. Gönüllerinde muratları, dilekleri, istekleri olanlara isteklerini, muratlarını, dileklerini bahşeyesin; gönüllerini hoş eylesin, muratlarına nâil eylesin. Sıhhat, âfiyet ve saadet ve selamete uzun yıllar yaşayıp, Ümmet-i Muhammed'e de güzel hizmetler eyleyip, Rabbimizin huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasip eylesin.

Tabi daha söylenecek çok sözler var ama bir tanesini söyleyeyim hiç olmazsa, Hz. Ali Efendimiz'le ilgili olduğu zaman dayanamıyorum rivayetlere.

أن رجلا دخل على على رضى الله عنه وكرم الله
وجهه فى يوم عيد وهو يأكل خبز الخشكار فقال له
اليوم يوم عيد, أنت تأكل خبز الخشكار فقال اليوم
عيد لمن قبل صومه وشكر سعيه وغفر ذنبه اليوم
لنا عيد و غدا لنا عيد وكل يوم لا يُعصى الله عزَّ
وجلَّ فيه فهو لنا عيد

Enne raculen dehale alâ aliyyin radiyal-lahu anh ve kerremallahu vechehû. Hz. Ali Efendimiz'in yanına bir bayram günü bir adamcağız girmiş." *Fî-yevme 'iydin ve hüve ye'külü hubze'l-huşkâr.* "Yani çok basit bir katıksız ekmek yerken Hz. Ali Efendimiz bayram gününde, onun karşısına çıkınca demiş ki: *Fekâle lehû el-yevme yevmü 'iydün ve ente te'külü'l-hubze'l-huşkâr.* Yani, "Ey Allah'ın arslanı, ey Emira'l-mü'minîn! Bugün bayram günü de sen yine böyle basit, haşin yemekler yiyorsun." demiş.

Hz. Ali Efendimiz'in sözünü naklediyim de onunla sohbetimiz bitsin.

Fe-kâle el-yevmü iydün li-men kubile savmuhû. "Bu bayram günüdür ama kim için? Orucu kabul olunan kimse içindir." *Li-men kubile savmuhû.* "Orucu kabul olana bayramdır." *Ve şükira sa'yuhû.* "Yaptığı faaliyetler, ibadetler meşkûr olan." *Ve ğufira zenbühû.* "Günahları bağışlanan kimse içindir." demiş. Eğer böyle olursa;

el-Yevmü lenâ 'iydün. "Bugün bizim için bayramdır." *Ve ğaden lenâ 'iydün.* "Yarın bizim için bayramdır." *Ve küllü yevmin lâ*

na'sıllâhe fîhi fe-hüve lena 'iydün. “Yani isyan etmediğimiz her gün bizim için bayramdır.” demiş.

Evet, burada o zaman çok mühim bir şeyi Hz. Ali Efendimiz'in bu menkıbesinin arkasından hatırlatayım. Biliyorsunuz, Ramazan'daki güzel âdetleri, ibadetleri Ramazan'dan sonra bir tarafa koymamak, rafa kaldırmamak lazım. Öyle olursa fena. İnsan Ramazan'daki güzel hallerini Ramazan'dan sonra kaybederse çok kötü çünkü Ramazan'daki ibadetlerinin kabul olmama alâmetidir bu.

Aman Ramazan'daki halinizi korumaya dikkat edin. Allah hem de korumayı nasip etsin. Ramazan'dan sonra iyi halleri bırakıp kötü hallere düşürmesin, çamura batırmasın, yoldan çıkartmasın, yanlış işler yaptırtmasın. Tevfîkini refîk eylesin. Yolunda dâim eylesin. Sevdiği kul eylesin. İzzetten sonra zillete, kabulden sonra redde uğratmasın. Hidayetten sonra dalâlete düşürmesin. Daima sevdiği kul olarak yaşamayı nasip eylesin. Marifetullaha erdirsin. Aşkullahı, muhabbetullahı gönlünüze yerleştiresin ki, aslolan enerji kaynağı o. Mârifetullah, muhabbetullah gönlünüze yerleşsin.

Allah'ın âşıkları olarak, Allah'ı seven kimseler olarak, cefâkeş, vefakâr, sadâkatli kullar olarak yaşamayı nasip eylesin.

Hepinize tebriklerimi sunarım, dualarınızı zı beklerim.

Allah hepinizden razı olsun.

es-Selamu aleyküm ve rahmetullahi ve berekatuhu...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
2 Şevvâl 1417 / 09.02.1997
Mekke

[Bütün MÜBAREK GÜN VE GECELER SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

